

ਸ਼ਨੀਵਾਰ, 21 ਫਰਵਰੀ, 2026

10 ਫੱਗਣ { ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 557
ਬਿਕਰਮੀ 2082

ਜਿਲਦ/VOL. : 74

ਅੰਕ/NO. : 262

ਰੋਜ਼ਾਨਾ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • SATURDAY, 21 FEBRUARY, 2026

ਜਲੰਧਰ

'ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ' ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ)	0181-5097305
ਕੰਪਿਊਟਰ ਰੂਮ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

YouTube

nawan zamana TV

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

E-mail : nawanzamana@gmail.com

www.nawanzamana.in

ਸਫੇ : 12

ਕੌਮਾਂਤਰੀ

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ
ਦੀਆਂ
ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਇਆ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ, ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ 'ਚ ਨਿਪੁੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਆਂ-ਮੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਰੋਸਾਈ "ਧਰਤ ਪੰਜਾਬ" ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਬੋਲ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਲੋਕ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜਾਤ, ਮਜ਼ਹਬ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੰਗ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਅਤੇ ਅਮੋਲਕ ਵਿਰਸਾ ਬਣੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਿੱਗਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਆਉ, ਅੱਜ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਈਏ, ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਸਾਂਭੀਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੀਏ।

ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ

ਸਨੀਵਾਰ, 21 ਫਰਵਰੀ 2026

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਘਪੇ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਨਿਯਮ-2024 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੁਕਤਾਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਚਲਨ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੂਰੀਆ ਕਾਂਤ, ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ—ਕੀ ਇਹ ਲੋਕਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਭਰੇ? ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ? ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫਰਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਦੇਣ ਲੱਗੀਏ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਤੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕਈ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਲੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਖਾਣਾ, ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਫਤ ਵੰਡਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਇਲਾਜ ਵਰਗੀ ਮਦਦ ਦੇਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਅਮੀਰ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਮੁਫਤ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਕੀ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਆਪਣੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨ।

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਕਿ ਜੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਖਾਣਾ, ਮੁਫਤ ਗੈਸ, ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਕਰਨਗੇ? ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਮਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਜੇ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਰਹੇਗੀ? ਕੀ ਇਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਹੈ?

ਇਸੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਿਹਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਜਨ ਸੁਰਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਇਹ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸ਼ੋਹਰਤ ਖੋਟਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਿਲਾਫ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹਨ ਤਾਂ ਸੁਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਨ ਸੁਰਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਾਂ ਛੱਡਿਆ ਹੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਨਜ਼ਰੀਏ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਹੇ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾਏ, ਤਾਂ ਕਿ ਹਾਕਮ ਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਸਾਵਾਂ ਰਹੇ।

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਪਾਕੀਸ਼ਟਰੀ ਅੱਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

ਡਾ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ

ਮਨੁੱਖ ਸਮਾਜਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਨ ਉੱਪਰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦਾ ਤਾਣ-ਬਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਦਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਅਧੂਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਅੱਜ ਸ਼ੁੱਧ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ 'ਮਸ਼ੀਨ' ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਕਤ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਚੋਣ ਤੇ ਆਰਾਮ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਭੱਜਦੇ-ਭੱਜਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਜਿੱਥੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਾਕ-ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਅਤੇ ਕਲੋਸ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪਤਨੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਮਲ ਸੇਵੇਦਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸਾਫ਼ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਹ ਮੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਮਾਜਕ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲਿਵ ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਰਗੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆ ਵੜੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖ਼ਰਾਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਕ ਤਾਣ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਬਦਚਿਸ਼ਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ। ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਿਵਾਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਈਆਂ ਆਮ ਹੀ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਚੀਆਂ-ਤਾਈਆਂ ਭਾਆ-ਮਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਦੀ ਸਕਰੀਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਇਕਲਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਕਲਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਅਨੰਗਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਈ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਲਈ ਵਕਤ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵਕਤ ਸਕੂਨ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਭਰਿਆ ਬਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕਦੋਂ? ਇਹ ਅਜੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ: 90414-98009

ਏ ਆਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਚੌਥੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੰਕੇਤਕ ਵੀ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਜੋ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਵਾਇਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 20 ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਨੂੰ ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣਾ, ਤਰਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਏ ਆਈ ਐਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਟੀ ਐਨ ਐਨ, ਜੈਮੀਨੀ ਅਤੇ ਗੇਂਗੇ ਵਰਗੇ ਮਾਡਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਗਣਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਸੁਝਾਅ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਕਾਨੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਬੌਧਿਕ ਪੈਰਾਡਾਇਮ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਗੀ ਅਮੀਰ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਇਹ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ : ਕੀ ਇੱਕ ਗਣਿਤਕ ਅਲਗੋਰਿਦਮ ਉਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ? ਅਕਾਦਮਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢਾਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨਲ ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡਾਟਾ-ਪੈਟਰਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਚੱਖਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਕਨੀਕੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਪਹਿਲੂ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੈਤਿਕ ਸਵਾਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾ ਉਸੇ ਡਾਟਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਪਲੱਬਧ ਡਾਟਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪਿੰਡੇ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ਉਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਭਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰੀ ਏ ਆਈ ਮਾਡਲ ਕਿਤੇ ਸਾਡੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਗਿਆਨ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਦਬਾ ਦੇਣ।

ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਨੁਭਵ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਦ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸਿਰਜ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਏ ਆਈ ਮਾਨਵੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਆਰਸ਼ੀ ਵਜੂਦ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਵੇ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰਮੁਗਧ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੁਰਮਤੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਜਾਂ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਆਤਮ-ਮੱਥਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਗੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਰਖਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਗਿਆਨ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਬਦਲ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰੇਗੀ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਏ ਆਈ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਵਾਂਗ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਇਹ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਡਿਜੀਟਲ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਏ ਆਈ ਨੇ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਸ਼ਾਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਅਧਾਰਤ ਅਨੁਵਾਦ ਟੂਲਸ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਉਲੰਘਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਗਲੋਬਲ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਗੀਆਂ। ਡਾਟਾ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਥੀ ਜਾਂ ਖਰਬ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਕ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਠੋਕੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰਭਰਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਥਾਈ ਭਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਗੈਲਰੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤਾਲੀਮ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ—ਦੁਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਧਰਨੇ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਦਮ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ, ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਆਦਰ ਵਰਗੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਲੜਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੋਹਲ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਨਿਸਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ

ਪ੍ਰਵੀਨ ਪੁਰੀ

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਓ-ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡਾ ਡਾਟਾ ਸੈੱਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਐਥੀਕਲ ਏ ਆਈ' ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਜ਼ਮ ਲੈਂਗੂਏਜ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਇਸ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਤੇ ਟਾਈਪਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ ਟਾਈਪ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਅਧਾਰਿਤ ਕੀ ਬੋਰਡਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ 20 ਤੋਂ 22 ਵੱਡੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਏ ਆਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪੇਂਡੂਤਾਵਾਦੀ ਦੇ ਲਈ ਏ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਮੈਡੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮਰੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਡਿਜੀਟਲ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਏ ਆਈ ਉਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਸੈਂਟਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੁਣ ਤਕਨੀਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਕਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੇ ਬੀ ਐੱਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਡ ਮੈਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਏ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਲਗਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ

ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਐਲਾਨ ਹੈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ 'ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ' ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਕਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨ, ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਬੀ ਐੱਸ ਸਿੰਘ ਕੀਰਟੀ ਐਂਡਰੋਨ ਦੇਣਗੇ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ ਕੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਵਾਟਾਦਰੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰੋਡ ਮੈਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਐਥੀਕਲ ਏ ਆਈ' ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਏ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵਾਇਸ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ, ਕਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਏ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦ ਟੂਲਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂਤਾਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਏ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਕਾਰ ਐਪਸ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਟੈਲੀਮੈਡੀਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਂਜੂਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਇੰਟੈਲੈਕਟੁਲ ਲਰਨਿੰਗ ਟੂਲਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ—ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਣਗੱਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਏ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਬਖਸ਼ੇਗੀ।

ਸੰਪਰਕ : 98782-77423

ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਠੋਕਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੇਠ ਚਲਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਹ ਨੀਂਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਰ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਗਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਮੁੱਲ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਆਦਰਯੋਗ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅੱਜ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 16 ਲੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਠੋਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਠੋਕਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪਦਵੀ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਠੋਕਾ

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਥੀ ਜਾਂ ਖਰਬ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਕ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾ

ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ
ਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁੱਖ-ਸੁਲਭਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਥਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਭਾਤਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਦੁਰਘਟਨਾ ਯੋਜਾ ਬੈਠਾਨਾ ਦੀ ਆਗਾਊ ਪ੍ਰਤਿ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2 ਅਤੇ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ
ਛਾਉਣੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ, ਗੁਰੂ ਚਾ ਬਾਗ ਦੀ ਅਨੰਦਪੁਰ
ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਜੰਗਜੂ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਿਰਸਾ
ਸੰਭਾਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਗਤਕਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ
ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ
ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਐਵਾਰਡਾਂ ਨਾਲ
ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 4
ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਤਨ
ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦਲਾਂ
ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਛਾਉਣੀ ਗੁਰੂ ਚਾ ਬਾਗ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਤੋਂ
ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਰੋਜ਼ ਕਮੇਟੀ

ਪ੍ਰੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਲ ਦੇ ਅਗਦੇਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ

ਪੀਆਰਟੀਸੀ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਾਂਗੇ ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ : ਜੁਨੇਸ਼

ਪੰਛਾਗੇ ਅਲਾਹੁਲਾਹ ਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆਤਾ ਖ਼ੁਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੰਗ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇ ਪੰਛਾਗੇ ਨੰਬਰ 240 ਰਾਹੀਂ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਪੋਸਟਮੈਨ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਸਟਮੈਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਲਾਹ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

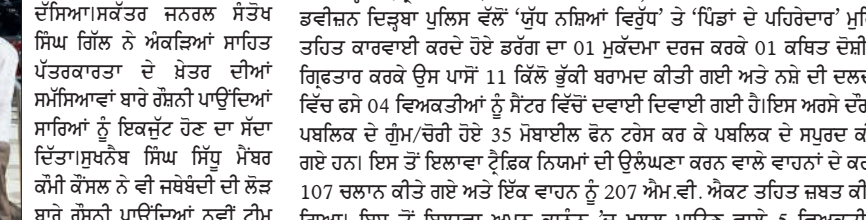
ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਮਨਗੜ੍ਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੋਰੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਖੇ ਪੰਤਰਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਨਿਰਪੇਕਸ ਭੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਹਰੇ ਹਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਪਾ ਭਾਈ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸ਼ਾ ਰੱਖੋ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਪਾ ਭਾਈ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸ਼ਾ ਰੱਖੋ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਪਾ ਭਾਈ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸ਼ਾ ਰੱਖੋ।

ਨੇ ਦੀਆਂ ਦਰਖਸਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਪਸੀਆਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਵੀ

[illegible][illegible]

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਸ਼ੈਂਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ)- ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਝੜੋਦੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿਕਾ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੱਲੋਂ 1,500...
 ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੋਬਾਇਲ, ਅਡਵਾਂਸਡ ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਯੂਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਰਡ-ਵੇਅਰ ਵਰਗੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
 ਮਹਰਬਨ ਮਾਡਲ ਕਰੇਗੀ। ਮੁੱਲ-ਵੱਧਤਾ ਵਰਗ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਯੁਕਤ
 'ਤੇ ਰੋਗਗਰ ਸਿਰਜਣ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਥੀ-ਸਾਥੀ। ਜਿਲਦ ਨੂੰ ਪੱਧਰ ਸਮਕਾਲ
 ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਂ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ Printed and Published by Printer, Publisher and Editor : **Chand Singh @ Chand Fatehpuri** for Arjan Singh Gargaj Foundation, Jalandhar printed at Nawan Zamana Printers, Nehru Garden Road, Jalandhar and published at Nawan Zamana office, Nehru Garden Road, Jalandhar
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਛਾਪਕ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ : ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਚੰਦ ਫਤਿਹਪੁਰੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗਰਗਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। * ਪੀ ਆਰ ਬੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ।
ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਭਾਗ : 0181-5097300, ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਭਾਗ : 0181-5097310, ਈ-ਮੇਲ : nawanzamana@gmail.com * Web : www.nawanzamana.in

